

Baggrundsnotat

Etablering af nyt sengeafsnit i Psykiatrien

Dato 10-04-2019

Vivian Grauting

Tel. +4578470303

Vivian.Grauting@ps.rm.dk

1-30-74-56-18

Side 1

Baggrund

I budgetforliget 2019 for Region Midtjylland, er der afsat 10 mio. kr. i 2019 og yderligere 6 mio. kr. i 2020 og frem til øget kapacitet og personalebemanding i Psykiatrien. Af dette beløb har regionsrådet besluttet at anvende 10 mio. kr. i 2019 og 2020 til buffersenge og øget personalebemanding i AUH Psykiatrien. Fra 2020 er 6 mio. kr. og fra 2021 16 mio. kr. afsat til etablering af et nyt sengeafsnit.

Af budgetforliget fremgår det endvidere, at der i 2020 planlægges etableret et sengeafsnit i psykiatrien. De ovennævnte midler skal indgå som en del af finansieringen. Dette skal dog ses i sammenhæng med de midler, som er tildelt regionerne via finansloven 2019 til intensive senge i Psykiatrien (70 mio. kr. på landsplan). Det fremgår af forligsteksten, at regionsrådet først træffer endelig beslutning om etablering af sengekapacitet når beløb, målgruppe og kriterier for de intensive senge er endeligt fastlagt.

I budgetforliget for 2019 fremgår følgende vedrørende øget kapacitet og personalebemanding: "Der afsættes her og nu 10 mio. kr. årligt frem til 2020 til at styrke personalenormeringerne med henblik på at bibeholde de eksisterende og etablere yderligere buffersenge i Aarhus Universitetshospital Psykiatrien, således at der bliver op til 12 buffersenge i voksenpsykiatrien og 2 buffersenge i børne- og ungdomspsykiatrien. Omregnet til fuldtidssenge svarer det til 4 – 7 senge. Det forventes samtidig, at en stigende bemanding vil medføre færre udgifter til plejepersonalets over- og merarbejde, vikarer og sikkerhedsvagter. Derefter evalueres behovet for buffersenge. Ultimo 2020 etableres et afsnit på 12 senge i Regionspsykiatrien Midt, Viborg. Den fysiske kapacitet frigøres, når dele af psykiatrien flyttes til Gødstrup i 2020."

Tidsperspektivet for etablering af et nyt sengeafsnit fra indledende drøftelser og planlægning til sengeafsnittet er klart til indflytning er 1 – 2 år, afhængigt af hvilken løsning der peges på. Derfor lægges sagen op til en indledende drøftelse med henblik på at få en pejling af hvilke muligheder for placering, som der skal arbejdes videre med.

Nationalt initiativ – intensive seng

I regi af Sundhedsstyrelsen er der nedsat en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra Sundheds- og Ældreministeriet, Danske Regioner, regionerne samt interesseorganisationer, som rådgiver styrelsen i relation til udarbejdelse af anbefalinger for en intensiv indsats for mennesker med psykisk sygdom. Arbejdsgruppen forventer at afslutte sit arbejde ultimo maj.

Det fremgår dog allerede nu, at midlerne (70 mio. kr. årligt på landsplan) er afsat til en opgradering af eksisterende senge til intensive senge og ikke til etablering af nye sengepladser. Ministeriet vil endvidere tage stilling til, hvorvidt midlerne anvendes til flere små enheder eller en stor enhed.

Midlerne til intensive sengeafsnit fra finansloven kan derfor ikke nødvendigvis anvendes i forbindelse med etableringen af det nye sengeafsnit, der er aftalt med budgetforliget.

Såfremt de statslige midler skal anvendes til opgradering af eksisterende senge til intensive senge flere steder i psykiatrien, vil dette derfor få betydning for finansiering af et nyt sengeafsnit i psykiatrien. Det er besluttet at midlerne som pt. er afsat til midlertidig øget bemanning og buffersenge i AUH Psykiatrien målrettes etablering af et nyt sengeafsnit. Der vil dermed ske en nednormering i AUH Psykiatrien. Alternativt vil der være behov for en tillægsbevilling så normeringen i AUH Psykiatrien kan fastholdes efter 2020 samtidig med at der etableres et nyt sengeafsnit.

Driftsudgifterne til et alment sengeafsnit med 12 senge estimeres til ca. 16 mio. kr.

Belysning af behov og geografisk placering af flere sengepladser

I forbindelse med arbejdet med den nye sundheds og hospitalsplan er der udarbejdet analyser over den faktiske befolkningsudvikling 2008-2018, samt den forventede befolkningsudvikling 2018-2030 fordelt på relevante aldersgrupper og på hospitalernes optageområder. Analysen viser, at den største befolkningstilvækst sker i optageområdet Aarhus og Horsens, særligt for voksne, og at dette er en fortsat tendens. Af nedenstående tabel 1 fremgår endvidere at den laveste befolkningsudvikling sker i optageområdet Vest og Midt.

Tabel 1: Befolkningstilvækst 2008 – 2030

	Bef 2008	Bef vækst 2008 - 2030	GNS pr. år	% stigning	Andel af stigning
Region Midtjylland	1.237.041	155.294	7.059	13%	100%
Optag Horsens	203.269	36.821	1.674	18%	24%
Optag Randers	219.110	18.087	822	8%	12%
Optag Aarhus	302.623	77.832	3.538	26%	50%
Optag Midt	227.811	16.621	756	7%	11%
Optag Vest	284.228	5.933	270	2%	4%

Det må derfor alt andet lige forventes, at der fremover vil være behov for øget sengekapacitet i regionen, også inden for psykiatrien, og særligt i optageområde Horsens og Aarhus.

Dette skal endvidere sammenholdes med, at psykiatrien i Region Midtjylland har det laveste antal senge pr. indbygger, sammenlignet med de øvrige regioner, jf. nedenstående tabel 2.

Side 2

Tabel 2: Antal normerede senge pr. 10.000 indbyggere fordelt på regioner, opgørelse 2017.

Regioner	Antal senge	Antal indbyggere 18+	Senge per 10.000 indbyggere
Nord	233	472.291	4,93
Midt	465*	1.030.356	4,51
Syd	537	968.761	5,54
Hovedstaden	1.092	1.444.352	7,56
Sjælland	345	664.787	5,19
I alt	2.672	4.580.547	5,83

*Tallet er inkl. retspsykiatriske og lavintensive senge, men eksklusiv særlige pladser, buffersenge samt akutte døgnpladser. Tallet er derfor ikke sammenligneligt med antal senge i tabel 5.

Kilde: Benchmark af Psykiatrien, Danske Regioner, 2017. Indbyggertal 2017 tal fra Danmarks Statistik.

Psykiatriens egne tal understøtter behovet for flere senge i psykiatrien.

Flere afdelinger i psykiatrien har eksempelvis udfordringer med belægningsprocenter på over 100 %. Såfremt der ses på patientflowet i sengene jf. nedenstående tabel 4, samt antal senge pr. indbygger fordelt på afdelinger (tabel 5), fås endvidere et billede af, hvor der umiddelbart opleves et øget pres på sengene.

Tabel 3: Opgørelse over de gennemsnitlige belægningsprocenter i 4. kvartal 2018 fordelt på afdelinger i Psykiatrien

	mandag	tirsdag	onsdag	torsdag	fredag	lørdag	søndag	Samlet
Afdeling for Depression og Angst - AUH	99,3%	100,0%	98,1%	90,2%	95,6%	96,1%	99,6%	96,9%
Afdeling for Psykoser - AUH	72,1%	74,2%	79,7%	80,0%	79,4%	79,9%	81,3%	78,0%
Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling	80,0%	87,1%	89,0%	88,8%	86,4%	84,8%	85,1%	85,7%
PBU Børne- og ungdomspsykiatrisk Center - BUC	47,4%	48,7%	48,9%	48,7%	47,8%	47,0%	47,4%	48,0%
PHO Regionspsykiatri Horsens	98,1%	99,1%	99,5%	97,3%	96,8%	97,4%	99,0%	98,2%
PRA Regionspsykiatri Randers	98,7%	98,2%	97,8%	95,4%	95,6%	95,9%	98,4%	97,2%
PRP Afdeling for psykoser	74,1%	77,0%	74,2%	73,7%	71,6%	70,4%	71,1%	73,2%
PRQ Afdeling for depression og angst - Risskov	81,0%	82,5%	82,2%	76,9%	78,5%	78,1%	78,6%	79,7%
PRR Afdeling for retspsykiatri - Risskov	78,4%	80,0%	79,8%	80,1%	81,4%	75,5%	75,6%	78,7%
PVE Regionspsykiatri Vest	107,9%	108,6%	110,3%	108,0%	107,4%	105,0%	105,4%	107,5%
PVS Regionspsykiatri Midt	81,4%	80,9%	82,1%	82,7%	81,4%	81,1%	82,1%	81,6%
Retspsykiatrisk Afdeling - AUH	98,7%	98,7%	98,6%	99,1%	93,0%	98,7%	98,7%	97,9%

Der gøres opmærksom på, at opgørelsen er udtryk for et øjebliksbillede og at belægningsprocenter kan variere meget over tid.

Tabel 4: Oversigt over indlæggelser, udskrivninger samt gennemsnitlig liggetid på afdelingsniveau, december 2018 - januar 2019

	Indlæggelser pr. normeret seng	Udskrivninger pr. normeret seng	Gennemsnitlig liggetid (dage)
Regionspsykiatrien Vest	4,7	4,7	12,8
Regionspsykiatrien Midt	4,3	4,3	12,6
Regionspsykiatrien Horsens	5,0	5,1	11,6
Regionspsykiatrien Randers	2,7	2,8	15,7
Afdeling for Psykoser	2,9	3	14,3
Afdeling for Depression og Angst	3,8	4	11,9

Note: Alle tal er excl. særlige pladser, patientstyrede indlæggelser samt retspsykiatriske sengeafsnit.

Kilde: BI, Indlagt Aktivitet, Adresseophold

Afdelinger karakteriseret ved flere indlæggelser og udskrivninger, samt en kort gennemsnitlig liggetid, antages at opleve et større pres på sengene end øvrige afdelinger.

Tabellen viser, at Regionspsykiatrien Horsens og Regionspsykiatrien Vest har flest indlæggelser og udskrivninger pr. normeret seng i perioden. Regionspsykiatrien Horsens har samtidig den laveste gennemsnitlige liggetid med 11,6 sengedage, efterfulgt af Afdeling for Depression og Angst, Regionspsykiatrien Midt og Regionspsykiatrien Vest.

I nedenstående tabel 5 ses endvidere det nuværende antal senge i afdelingerne sammenholdt med antal indbyggere fordelt på afdelingerne.

Tabel 5: Opgørelse over antal voksenpsykiatriske senge pr. 10.000 indbyggere, fordelt ud fra afdelingers optageområde, 2018

	Optageområde (18+ år)	Antal senge (voksenpsykiatri)	Senge pr. 10.000 indbyggere	Senge pr. 10.000 indbyggere (18-50 år)
RP Midt	185.339	58	3,1	6,3
RP Vest	225.837	67	3,0	6,0
RP Horsens	171.332	41	2,4	4,6
RP Randers	180.016	50	2,8	5,7
AUH Psykiatrien	285.295	142	5,0	7,8
I alt	1.047.819	358	3,4	6,4

(1) Bemærk, at antal senge er fraregnet retspsykiatriske senge, særlige pladser, buffersenge samt akutte døgnpladser i psykiatrhuse, men inklusiv lavintensive senge.

(2) Bemærk, at 11 senge i dag er placeret i Viborg, men medregnes hos Regionspsykiatrien Vest, da disse fremover tilknyttes Psykiatrisk Center, Gødstrup. Kilde: Danmarks Statistik, indbyggertal fra 4. kvartal 2018

Som ovennævnte tabel 5 viser, er der flest senge pr. 10.000 indbyggere i AUH Psykiatrien, og færrest senge pr. 10.000 indbyggere i Regionspsykiatrien Horsens. Sammenholdes dette med tabel 1 og 3, peger dette på, at behovet for ekstra sengepladser primært er i Regionspsykiatrien Horsens.

Administrationen har derfor påbegyndt de foreløbige undersøgelser af muligheden for etablering af et nyt sengeafsnit i Regionspsykiatrien Horsens, samt alternative muligheder for placering, jf. nedenstående.

Muligheder for fysisk placering

I nedenstående oplistes de muligheder som er til stede for at placere sengeafsnittet i eksisterende rammer, dette drejer sig om Regionspsykiatrien Horsens og Regionspsykiatrien Midt. Såfremt der skal etableres et nyt sengeafsnit i enten Regionspsykiatrien Randers, AUH Psykiatrien eller Regionspsykiatrien Vest/Gødstrup vil dette kræve nybyggeri.

Det skal bemærkes, at der ikke er afsat anlægsmidler til etablering af sengeafsnittet i forbindelse med budgetforliget. Uanset om det besluttet at placere sengeafsnittet i eksisterende byggeri eller ved nybyggeri, må der forventes at skulle anvendes midler til anlægsmæssige tilpasninger/etablering. Såfremt det besluttet at etablere et nyt sengeafsnit vil der være behov for en anlægsbevilling til initiativet. Det forudsættes i nedenstående foreløbige prisoverslag, at der er tale om et alment sengeafsnit.

Nedenstående er p.t. mulige scenarier, og det vil kræve, at den eller de scenarier som der peges på, undersøges mere uddybende m.h.t. evt. byggetilladelse, mulighed for omrokering af funktioner, pris mv.. En mere uddybende beskrivelse af nogle af nedenstående scenarier, vil omfatte kontakt til samarbejdsparter, eks. somatikken mv., og administrationen afventer derfor en pejling af hvilke(n) scenarie, som ønskes afdækket nærmere, inden yderligere tiltag iværksættes.

Scenarie 1: Placering af 12 senge i Regionspsykiatrien Horsens

I Regionspsykiatrien Horsens blev der i 2015 omdannet et sengeafsnit til ambulatorium. Det vil være muligt at genetablere 12 sengepladser i disse lokaler, med nogle anlægsmæssige tilpasninger. Dette vil kræve, at der i så fald skal findes andre lokaler til ambulatoriet, vagtværelser og personalerum.

Scenarie 2: Placering af 12 senge i Regionspsykiatrien Midt

Det skal fremhæves, at data ikke understøtter et behov for en geografisk placering af et ekstra sengeafsnit i Regionspsykiatrien Midt, set i forhold til optageområdet. Endvidere vil en placering af sengeafsnittet i Viborg, skulle tænkes med ind i "Helhedsplanen for Sønderøparken".

I dag er der midlertidigt placeret 14 særlige pladser i Regionspsykiatrien Midt, Sønderøparken 1. Ifølge den nuværende beslutning/plan skal disse flytte til Regionspsykiatrien Vest/Gødstrup, når dette står klart, forventeligt i efteråret 2020. Det er oprindeligt besluttet, at det sengeafsnit som Regionspsykiatrien Midt har placeret i Sønderøparken 21 i denne midlertidige periode, skulle flytte ind i de lokaler, som bliver ledige efter de særlige pladser er flyttet ud. Det er en mulighed at lade sengeafsnittet forblive i Sønderøparken 21, og i stedet at etablere et nyt alment sengeafsnit i efteråret 2020, i Sønderøparken 1. Dette vil dog kræve at fremtidig placering af sengeafsnittet i stedet indarbejdes i "Helhedsplanen for Sønderøparken".

Scenarie 3A) Nybyggeri i Skejby 12 senge/16 senge – Tilbygning til AUH Psykiatrien

Der er ingen ledige lokaler i AUH Psykiatrien til etablering af et nyt sengeafsnit. Det forventes derfor at dette vil kræve at der sker en tilbygning, sandsynligvis som et 8-tal, i lighed med de øvrige sengeafsnit. Dette vil i så fald muliggøre at der etableres flere end 12 senge i bygningen. Endvidere vil dette sandsynligvis skulle ske som en del af den eksisterende OPP-kontrakt.

Fordelen ved at placere sengeafsnittet i AUH Psykiatrien, er blandt andet, at de nuværende midler i 2019 og 2020 (10 mio. kr.), målrettet øget personalebemanding og buffersenge i AUH Psykiatrien, på denne måde nemmere vil kunne indgå som en del af finansieringen af det ekstra sengeafsnit, uden at dette vil få større konsekvenser for Afdelingen for Depression og Angst, samt Afdelingen for Psykoser.

Scenarie 3B) Omdannelse af sengeafsnittet for de særlige pladser i AUH Psykiatrien til alment sengeafsnit

Der er etableret 16 permanente særlige pladser i AUH Psykiatrien og 14 midlertidige pladser i Regionspsykiatrien Midt, Viborg. Ved ibrugtagningen af Regionspsykiatrien Gødstrup i 2020 erstattes de midlertidige pladser i Viborg af 16 permanente pladser i Gødstrup.

Et alternativt forslag kunne være at nedlægge de særlige pladser i AUH Psykiatrien, og i stedet placere 18 særlige pladser i Gødstrup, (når dette står færdigt) i stedet for kun 16, samtidig bevares de 14 særlige pladser i Regionspsykiatrien Midt. Lokalteterne i AUH Psykiatrien, hvor de særlige pladser er i dag, anvendes til et nyt alment sengeafsnit. Fordelen ved dette er at de særlige pladser er regionsdækkende og derfor ikke bundet op på optageområdet. Ulempen er dog, at tilbuddet/særlige pladser geografisk forankres langt væk for en stor del af målgruppen (p.t. 9 patienter, Aarhus Kommune), som i dette tilfælde fortrinsvis vil skulle indlægges i Regionspsykiatrien Midt. Det skal bemærkes at de særlige pladser skal placeres i sygehusregi/matrikel, samt at der er et hensyn til driften i forhold til blandt andet vagtdækning, alarmtilkald mv..

Scenarie 4: Nybyggeri Regionspsykiatrien Randers – 12 sengepladser alternativt flere

I lighed med ovenstående vil det være nødvendigt at etablere en tilbygning. Det vil være muligt at etablere sengeafsnittet i umiddelbar nærhed af de nuværende "sengebygninger", hvor der allerede er udlagt et byggefelt. I Regionspsykiatrien Randers er der endvidere opstillet midlertidige sengepavilloner med begrænset levetid (ca. 6 sengepladser), som bør tænkes med ind i et evt. nybyggeri, såfremt der skal arbejdes videre med denne mulighed.

Scenarie 5: Nybyggeri Regionspsykiatrien Vest – Gødstrup 12 sengepladser

Der er mulighed for at tilbygge et ekstra sengeafsnit med 12 senge i forlængelse af det eksisterende byggeri i Gødstrup. Bygningen kan etableres i det byggefelt som er disponeret til udvidelse.

Opsamling

To scenarier beskriver muligheden for at etablere det nye sengeafsnit i eksisterende rammer i henholdsvis Regionspsykiatrien Horsens og Regionspsykiatrien Midt. Derudover beskrives en række scenarier for nybyggeri i enten Regionspsykiatrien Randers, Aarhus Universitetshospital Psykiatrien eller Regionspsykiatrien Vest/Gødstrup.

De beskrevne scenarier kræver alle yderligere undersøgelser, herunder med hensyn til byggetilladelse, mulighed for rokering af funktioner, udgifter mv.

Der vil forventeligt være en anlægsudgift forbundet med scenarierne.

Administrationen vil efter regionrådets drøftelse arbejde videre med de forskellige scenarier.